

מתווה מפורט פרק ה

נושא	פרק	תכנים מרכזיים ודגשים	דיבורי המתחיל ברש#י	הצעות ודגשים		
מעמד הר סיני ועשרת הדברות (3-4)	ה	<p>א-כט: ברית חורב; עשרת הדיברות - חזרה כללית על הדברות</p> <p>ו-ט: "אנכי" מצוות עשה - האמונה בה'; "לא יהיה" - מצוות לא תעשה – עבודה זרה במחשבה ובמעשה.</p> <p>י: "לא תשא" - שבועת שווא, היא שבועת חינוך, שבועה סתמית (כגון להישבע בשם ה' על דבר שבלאו הכי גלוי לכל שכך הוא, או שידוע לכל שאיננו כך); ניתן להרחיב בחומרת השימוש בשם ה' לבטלה, ובצורך להימנע משימוש בלשונות של שבועה</p> <p>יא-יד: מצוות השבת – איתור מצוות השבת: "שמור.. "לא תעשה כל מלאכה" – איסור לעשות מלאכה מאבות המלאכה שהגדירו חז"ל. הטעם – וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם.."</p> <p>טו: מצוות כיבוד אב ואם; ושכר המצווה "למען יאריך ימים" ולמען ייטב לך על האדמה אשר ה' אלהיך נתן לך"</p>	<p>פס' יא: "שמור" – שאלה ותשובה; המושג "זכור ושמור – בדיבור אחד"</p>	<p>עשרת הדברות מזמנים חזרה כללית על המצוות הכלולות בהן. לצורך כך ניתן להיעזר במתווה לחומש שמות.</p> <p>החזרה מהווה הזדמנות להשוואה. להשוואה יש ערך כאשר היא ממוקדת וכאשר היא מעמיקה את ההבנה בפסוקים. לדוגמה: השוואת איסור "לא תחמד" בין הפרשות. ההשוואה מלמדת כי בחומש דברים נוסף איסור "ולא תתאנה". גם מבלי להיכנס לדיון ההלכתי, הרחבת האיסור מאפשרת להרחיב בו ובטעמו - אי השלמה עם העובדה שיש רכוש איננו שלי ונסיון להשיגו מידי בעליו על ידי הכבדת דברים והפצרה, כדברי הרמב"ם (הלכות גזילה ואבידה פ"א הל' י-יא): "כל המתאווה ביתו או אשתו וכליו של חברו, וכל כיוצא בהן משאר דברים שאפשר לו לקנותן ממנו כיון שחשב בליבו היאך יקנה ממנו דבר זה ונפתה ליבו בדבר (ואף שלא הפציר בו בפועל, כבר) עבר בלא תעשה, שנאמר "לא תתאווה... התאווה מביאה לידי חימוד, והחימוד מביא לידי גזל: שאם לא רצו הבעלים למכור, אף על פי שהרבה להם בדמים והפציר בריעים--יבוא לידי גזל..צא ולמד ממעשה אחאב ונבות".</p> <p style="text-align: right;">דוגמה נוספת: מצוות השבת</p>		
				<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 33%;">דברים פרק ה</th> <th style="width: 33%;">שמות פרק כ</th> <th style="width: 33%;"></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">הציווי</td> <td style="text-align: center;">זכור את יום השבת לקדשו</td> <td style="text-align: center;">שמור את יום השבת לקדשו</td> </tr> </tbody> </table>	דברים פרק ה	שמות פרק כ
דברים פרק ה	שמות פרק כ					
הציווי	זכור את יום השבת לקדשו	שמור את יום השבת לקדשו				

<p>למען ינוח עבדך ואמתך כמוך. וזכרת כי עבד היית במצרים ויוצאך ה' א-להיך משם</p>	<p>כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ</p>	<p>הטעם</p>		<p>טז-יז: המצוות שבין אדם לחבירו כבסיס לכלל חיובי האדם כלפי זולתו – שלא לפגוע בו בשום צורה בנפשו, בממונו, ובברית שבין איש לאשתו</p> <p>יח-כח: בקשת העם לשמוע את דברי ה' באמצעות משה ; הקב"ה מצדיק את בקשת העם, משבח את רצונם לקרבת ה' – ("מי יתן וקהל לבבם זה להם ליראה אתי ולשמר את כל מצותי כל הימים... פס' כה") ומקבל את בקשתם</p>		
<p>מהשוואת הציווי נמצאנו למדים כי למצוות שבת יש שני פנים: "עשה" - לייחד את היום השביעי בכבוד ובעונג ו"לא תעשה" – איסור עשיית מלאכה. התלמידים יכולים להעלות הלכות ופרטים הקשורים לזה ולזה.</p> <p>מהשוואת הטעם למדנו כי ישנם שני טעמים למצוות השבת: האחד – לקבוע בלבנו את החיים לאור האמונה בבריאת העולם, והשני - לקבוע בלבנו את ההכרה כי הושוו עבד ואדון ביום קודש לפני ה'.</p>						